

TEDESKO GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA ZP ISKRA — INDUSTRIJA ZA ELEKTROMECHANIKO, TELEKOMUNIKACIJE, ELEKTRONIKO IN AVTOMATIKO, KRANJ

Ukrepi glede izvajanja programa stabilizacije

RAZŠIRJENI KOLEGIJ ZP ISKRA JE RAZPRAVLJAL O UKREPIH PROGRAMA STABILIZACIJE V ZP ISKRA GLEDE NA IZVAJANJE JUGOSLOVANSKEGA GOSPODARSTVA

V petek, dne 6. 11. 1970 se je sestel v Ljubljani razširjeni kolegij generalnega direktorja Združenega podjetja ISKRA Kranj. Na kolegiju so se obravnavali sklepi, ki jih je treba poduzeti v Združenem podjetju Iskra v zvezi z ukrepi glede programa stabilizacije jugoslovanskega gospodarstva. Po obširni razpravi se je prišlo zlasti do naslednjih zaključkov:

1. Dosedanji podatki kažejo, da se v organizacijah Združenega podjetja povečujejo zaloge in zmanjšuje faktor obračanja. Glede na to je treba ponovno izvršiti revizijo vseh zalog, revizijo planiranja zalog za tekočo proizvodnjo, prav tako pa tudi revizijo proizvodnega in gospodarskega plana za leto 1971. Pri tem je treba upoštevati razpoložljiva obratna sredstva in vse ukrepe v smeri programa stabilizacije jugoslovanskega gospodarstva in imeti pred očmi morebitne omejitve na tržišču.

— Nadalje se ugotavlja, da prekomerno rastejo terjatve, zato mora Iskra Commerce

in tudi organizacije združene podjetja, ki same opravljajo prodajo na jugoslovanskem tržišču, podvzeti vse ukrepe za zmanjšanje terjatev, ker bo to eden izmed pogojev za pridobitev nujnih obratnih sredstev za tekočo proizvodnjo.

3. Glede nabavne politike morajo organizacije ZP, zlasti pa Iskra Commerce — nabavna organizacija — poiskati vse možnosti za čimvečjo preorientacijo uvoza iz konvertibilnih na vzhodna tržišča.

4. V poslovni ekspanziji je treba zlasti povečati izvoz na konvertibilna področja ter vztrajati na izvozu v letu 1971, tako kot je podan v smernicah gospodarjenja v združenem podjetju za leto 1971.

5. Podvzeti je treba vse ukrepe v organizacijah združenega podjetja, da ne pride v proizvodnji do zastojev, ker se lahko v primeru zastojev poleg ekonomskih, pojavijo tudi politični problemi.

6. Organizacije ZP in združeno podjetje naj proučijo tudi možnost razpisa internega

posojila, s čemer bi se pridobila dodatna potrebna obratna sredstva.

7. Iskra Commerce in ostale organizacije združenega podjetja se zadolžujejo, da iščejo tudi pri zunanjih bančnih organizacijah dodatna sredstva za uvoz repromateriala.

8. To problematiko je treba nujno obravnavati na samoupravnih organih vseh organizacij ZP in samoupravnih organih ZP ter podvzeti vse ukrepe v smislu teh sklepov, kakor tudi še druge, za čim bolj nemoteno poslovanje v organizacijah ZP.

V nadaljevanju je bilo še govora, da je treba podpreti ukrepe, ki so že in bodo še sprejeti v programu stabilizacije jugoslovanskega gospodarstva. Umestno pa bi bilo tudi opozoriti pristojne organe, da z ustreznimi ukrepi zlasti pospešujejo izvoz na konvertibilno področje. Prav tako bi morali pristojni organi v zvezi z nekaterimi že sprejetimi ukrepi dati določena konkretna pojasnila.

P. G.

Po poročilih iz naše tovarne usmernikov v Novem mestu je 9-mesečna proizvodnja ugodna, saj so plan preseglj. Zdaj se resno ukvarjajo z izboljšanjem organizacije dela in tehnološke, poseben poudarek pa je tudi na izboljšanju strukture strokovnega kadra, ki bo nujno potreben ob vedno večjih nalogah. Na sliki: Detajl montaže usmernikov.

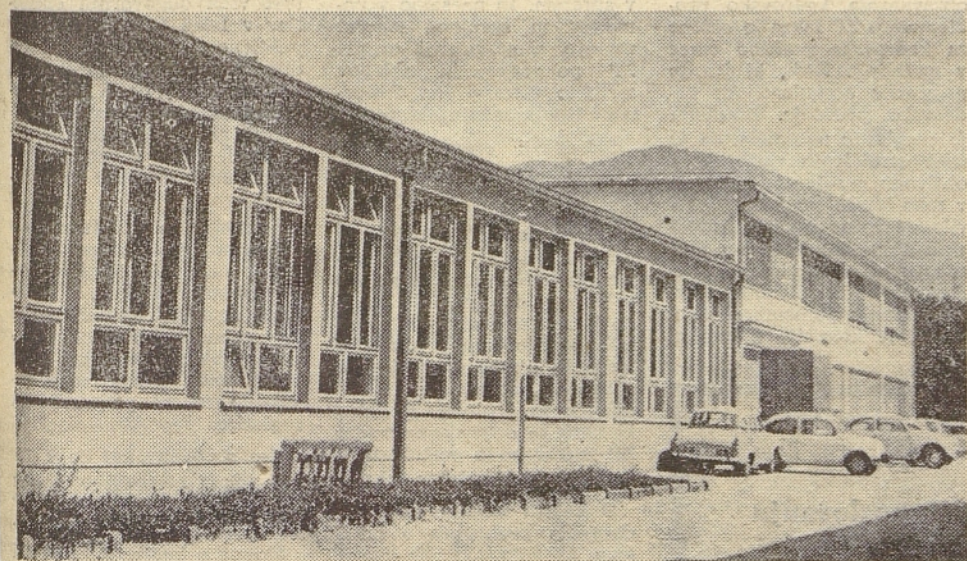
Sklepi konference ZK Jugoslavije

Kakor je že znano, je konferenca ZKJ na svoji prvi seji sprejela vrsto sklepov. V prvi grupi sklepov konferenca ZKJ ugotavlja, da se socialistično samoupravljanje uveljavlja kot temeljni družbeni odnos. Obstajajo pa resni problemi, ki zavirajo socialistični samoupravni razvoj. Počasi se uresničujejo sklepi IX. kongresa, kar zadeva krepitev materialne osnove samoupravljanja in ustvarjanje enakih možnosti za pridobivanje dohodka, to pa resno ogroža njegov nadaljni razvoj.

Nadalje se nalaga Zvezi komunistov med drugim tudi naslednje: Zveza komunistov se mora upreti tistim oblikam koncentracije, ki se spreminjajo v etatistično ali tehnokratsko-monopolistično odtujevanje dohodka delavcem v združenem delu oziroma v ustvarjanju osamosvojenih centrov finančne pomoči zunaj proizvodnega in ustvarjanja dela kot tudi tistim oblikam centralizacije odločanja na ravni delovne organizacije, ki ga odtuja od delovnih ljudi v združenem delu, delovne enote pa spreminjajo v golo formalnost. Hkrati se mora postaviti po robu pojavom partikularizma in avtarkije, ki so prav tako nevarni za razvoj samoupravljanja ter ovirajo racionalno poslovanje in nastajanje okoliščin za koncentracijo sredstev v okviru združenega dela na samoupravni osnovi. Komunisti se morajo borovati za tako integracijo, ki jo s poglobljanjem in bogatenjem samoupravljanja povečala učinkovitost in produktivnost gospodarstva. Konferenca pripisuje tudi velik pomen pripravam za skorajšnji kongres samoupravljalcev.

V drugi grupi sklepov je govora o razvijanju naše socialističnega samoupravnega federalizma na podlagi povečane nacionalne enakopravnosti. V sklepih se navaja, da je v interesu delovnih ljudi vseh narodov in narodnosti je, da krepijo Jugoslavijo kot skupnost, v kateri se bodo odpirale vedno širše možnosti za družbeni vpis združenega dela samoupravljalcev in s tem za vsebinsko bogatejše oblike enakopravnosti. Enotno je bila sprejeta ideja o potrebi in načelih za ustanovitev predsedstva SFRJ. Zvezni organi ne morejo v federaciji ustanovljati nobenih investicijskih skladov niti prevzemati drugih finančnih obveznosti, razen tistih, ki so neposredno povezane z uresničevanjem ustavno določenih funkcij federacije. Popolna nacionalna enakopravnost in nacionalna suverenost sta izhodiščni temelj pri nadaljnji graditvi samoupravne federacije. Glede vitalnih vprašanj, od katerih je odvisna enotnost samoupravne

(alje na 2. strani)

INSTRUMENTI OTOČE — Po predlogu za leto 1971 se bo vrednost proizvodnje povišala zaradi večjega asortimana izdelkov, precej pa se bo povečal tudi izvoz, to pa predvsem zaradi opustitve uslužnostnega dela ker bodo osvojili lastno proizvodnjo. Na sliki: Novi del zgradbe že služi svojemu namenu.

Sklepi konferen- ce ZK Jugoslavije

(Nadaljevanje s 1. strani)

socialistične, neuvrščene Jugoslavije, je potrebno sogla-
sje vseh republik in pokrajin.

V tretjem delu sklepov je govora o uresničevanju
gospodarske reforme. Utrjuje se spoznanje, da je po-
trebno dosledno izvajati reformo kot tudi da ekonom-
skih ciljev ni mogoče uresničiti, če politika dohodka, de-
lovni pogoji, življenjski in družbeni standard, izobraže-
valna kultura in socialna politika niso sestavni del ekono-
mske politike. Konferenca opozarja, da so za aktual-
ni ekonomski položaj — poleg pozitivnih rezultatov —
značilni tudi večja inflacija in nestabilnost, večji
primanjkljaj v plačilni bilanci, problemi v delitvi, po-
tem pa se pojavljajo tudi znamenja, da začenja indu-
strijska proizvodnja naraščati počasneje. V sklepih se
navaja, kateri so temeljni vzroki neugodnih gibanj in
teženj, kakor tudi, da je temeljito analizirati ekonomski
položaj in vzroke za sedanja gospodarska gibanja. Pri
pripravljanju stabilizacijskega programa se zahteva kar
največjo odgovornost organov federacije, republik, po-
krajin in za sprejetje tekočih ukrepov, ki bodo spravili
porabo v realne materialne okvire ter preprečili in zapri-
li inflacijske viře. To pa zahteva, da se odpovemo nekaterim
oblikam porabe. S tem je nujno pričeti od federacije,
katere porabo je treba radikalno zmanjševati in
revidirane obveznosti federacije dosledno držati v me-
jah dohodkov. V teh mejah mora poraba federacije v
naslednjem obdobju naraščati znatno počasneje od rasti
nacionalnega dohodka.

Konferenca se zavzema za kar najbolj dosledno de-
litiv po delu, ki spodbuja storilno in ustvarjalno de-
lo ter krepi ekonomske osnove družbe. Razlike, ki izhajajo
iz tega načela, so nujne in utemeljene. Toda nujno mo-
ramo odpraviti tiste socialne razlike, ki ne izhajajo iz
dela, ampak iz monopolnega položaja, parazitstva in
raznih špekulacij.

Konferenca poudarja, da mora biti izhodiščna osno-
va za nov petletni načrt temeljna reformna usmeritev,
seveda ob novi vsebini, ki jo narekuje dosežena stopnja
ekonomskega in družbenega razvoja. Zagotoviti je treba
stalno povečevanje življenjskega standarda.

V četrtem delu sklepov je govora o vsejudski ob-
rambi, katera postaja neposredna funkcija samouprav-
ne družbe. Pri tem se neposredni proizvajalci in občani,
samoupravni organi in predstavniška telesa najbolj ne-
posredno vključujejo v odločanje in izvajanje obramb-
nih načrtov in ukrepov. Prav tako je tudi govora o
družbeni samozaščiti, katera se mora vključiti v naše
samoupravne odnose.

V zadnjem, t. j. petem delu pa se sklepi nanašajo
na vlogo in delo Zveze komunistov Jugoslavije v našem
družbenopolitičnem in ekonomskem sistemu. Konferen-
ca poudarja pomen stalnega boja za aktivno udeležbo
članstva pri oblikovanju in izvajanju politike zveze ter
v samoupravnih družbenih akcijah. Komunisti se mora-
jo tudi najširše angažirati v javnih političnih razpra-
vah in idejnem boju za bistvena vprašanja družbenega
življenja, in to kot avantgarda delavskega razreda in
usmerjajoča sila samoupravne socialistične družbe.

Konferenca ZKJ nalaga predsedstvu ZKJ, da brez
odlašanja razčleni in razčisti vprašanja, ki jih bodo
sprožili ti sklepi. Od njihovega reševanja so namreč
odvisni stabilni razvoj sistema samoupravnih družbe-
noekonomskih in političnih odnosov, poglobljanje ena-
kopravnosti in enotnosti narodov in narodnosti v naši
skupnosti ter učinkovitejše reševanje aktualnih ekono-
mskih in političnih problemov.

Konferenca poziva komuniste, da se odgovorno in
odločno zavzemajo za konkretizacijo in dosledno ure-
ničevanje teh sklepov. V ta namen naj okrepijo svoje
delovanje v samoupravnih organizacijah, organih druž-
benopolitičnih skupnosti, v Socialistični zvezi, sindika-
tih, mladinskih in drugih družbenih organizacijah in to
skupaj z združenimi proizvajalci in drugimi ustvarjal-
nimi družbenimi silami v prvih vrstah njihove akcije.

P. G.

Plan proizvodnje za leto 1971

**V PRIHODNJEM LETU
BO FIZIČNI OBSEG
PROIZVODNJE POVE-
ČAN ZA 13,7 %.**

Plan za prihodnje leto je
analiza možnosti in seveda
potreb tržišča. Plan proizvo-
dne, ki ga je na seji 5. oktob-
ra navzočim tolmačil tov.
Ivan Pivk iz službe plan-
bava in sprejel delavski svet
tovarne pa kaže, da bo znašala
skupna proizvodnja
411.389.000 din,
eksterna proizvodnja pa
398.014.000 din.

Brez upoštevanja spremem-
be cen znaša v primerjavi s
planom 1970 povečanje ek-
sternih proizvodnje 28 %, če pa
plan proizvodnje za prihod-
nje leto primerjamo z letoš-
njimi cenami, je plan za leto
1971 za 22 % večji. V deset-
mesečni kumulativi je bil
plan presežen za 10,6 %, zato
je na tej osnovi možno pred-
videvati, da bo znašala vred-
nost letošnje proizvodnje pri-
bližno 336.500.000 din. Glede
na te osnove bo v prihod-
njem letu fizični obseg pro-
izvodnje povečan za 13,7 %.

Prvo trimesečje 1971. leta
bo v primerjavi s planom
prvega trimesečja letošnjega
leta v relativnem pogledu
nekoliko bolj obremenjeno,
vendar na ravni deleža dose-

žene proizvodnje v prvem
trimesečju v preteklih dveh
letih.

Različno povečanje proiz-
vodnje po posameznih pano-
gah seveda vodi v premike
strukture proizvodnje in si-
cer:

DE	Plan 1971
Rotacijski stroji	13,1
Kinoakustika	4,0
Produkcija	1,3
EMI	18,4
Stevci	21,0
Stikala	11,6
Telefonija	44,7
Merilne naprave	1,5
Urni mehanizmi	2,8
	100,0

Ob sicer večji proizvodnji
je mogoče doseči večji osta-
nek dohodka le pod pogoji,
da se bodo zmanjšali stroški
proizvodnje z ustrežnejšo teh-
nologijo in racionalno upo-
rabo materiala, da se glede
na večji obseg proizvodnje
uredi z ISKRA-COMMER-
CEM vprašanje odstopljenih
rabatov, ker se ob večji pro-
izvodnji lahko blago plasira
ceneje. Zaradi podražitve su-
rovin bi bilo potrebno zvišati
cene tudi nekaterim našim
proizvodom, vendar je
glede na sklep ZIS to zaen-
krat onemogočeno.

Finančni pokazatelji proiz-
vodnje za leto 1971 bodo ana-
lizirani v gospodarskem pla-
nu, o čemer bo delavski svet
razpravljal v decembru.

Predlogi sklepov o kadrovski politiki Iskre v obravnavi

Kadrovska komisija ZP
Iskra se je v petek 6. novem-
bra prvič sestala in temeljito
obravnavala kadrovske pro-
blematiko ZP Iskra in sklepe
za kadrovske politike Iskre
v nadaljnjih letih, ki jih je
pripravilo organizacijsko ka-
drovskega področja. Komisija
je enoglasno ugotovila, da je
OKP strokovnih služb ZP z
obširnim gradivom, ki ga je
v teku letošnjega leta pripra-
vilo, z izčrpnim analizo kadrov-
skih pojavov v Iskri ter zelo
umestnimi, natančnimi, ne-
dvoumnimi in odločnimi skle-
pi, opravilo pomembno delo,
ki ga je komisija z malimi

spremembami v celoti spre-
jela in ga priporoča samo-
upravnim organom ZP Iskra
v sprejem. In ne samo v po-
trditve in sprejem, temveč
morajo samoupravni organi
ZP po sprejetju sklepov
striktno vztrajati na dosled-
nem izpolnjevanju sklepov!

Sekretarji organizacij ZP
Iskra so pred časom že ob-
ravnavali problematiko ka-
drovske dejavnosti v Iskri,
ponovno pa se bodo sestali v
četrtak, 12. 11. 1970, da pre-
tresejo tudi omenjene sklepe
o kadrovske politiki in pove-
do svoje strokovno mnenje o
njih, dodajo svoje predloge in
ideje, ki jih bo s predlogom
sklepov posredovalo OKP
odboru za poslovno politiko
in nato še delavskemu svetu
ZP, nakar bodo postali napi-
sani zakon za celotno Iskro.

O kadrih nasploh in o ka-
drovskih problemih v Iskri
smo že nekaj številki nazaj
obširno pisali, pa tudi drugi
časopisi so polni te tematike,
ki je tudi za Iskro precej pe-
reča. Zato smo se te zadeve v
Iskri tudi precej temeljito lo-

Charles de Gaulle veliki državnik

V torek, 10. novembra je
zadet od srčne kapi umrl ve-
liki francoski državnik, bivši
predsednik, general Charles
de Gaulle. Star je bil 79 let.
Med obema vojnama je bil
poveljnik tankovskih enot
Pete armade.

De Gaulle ni hotel priznati
poraza Francije v boju z na-
cistično Nemčijo, temveč se
je umaknil v Veliko Britanijo
in tam nadaljeval boj proti
fašizmu in akcijo za obnovi-
tev nekdanje slave Francije.
Organiziral je gibanje Svo-
bodna Francija, zbral razcep-
ljene vojaške sile v zavezni-
ških državah in francoskih
prekomorskih posestih ter
povezal odporne skupine
na okupiranem ozemlju.

Po prvih letih oblasti po
končani drugi svetovni vojni
se je general umaknil dokler
ga ni francosko ljudstvo zno-
va poklicalo in postavilo za
predsednika republike. Kot
takšen je precej vplival na
potek novejših evropske zgo-
dovine.

Po znaneni referendumu
pred nekako dvema letoma je
de Gaulle odstopil.

Njegova knjiga spominov
je bila kmalu po izidu pre-
vedena tudi v slovenščino.

DOPISNIKI!

Čimprej nam poročajte o 9-mesečnem poslovanju
in o konferencah družbenopolitičnih organizacij.

Uredništvo

Naša bodoča štipendijska politika

Tri stvari so, ki jih moramo pri nas v temeljnih spremembi:

1. Povečati število študira-joče mladine
2. Povečati število diplomantov I., II. in III. stopnje
3. Skrajšati čas študija na najprimernejši čas (I. stopnja 4 semestra, II. stopnja — 8 semestrov!)

Od prebivalstva v starosti med 20 in 24 leti študira v posameznih državah naslednji % mladine:

Združene države Amerike	43,0 %
Sovjetska zveza	24,0 %
Japonska	13,5 %
Francija	16,0 %
Zvezna republika Nemčija	7,5 %
Italija	6,9 %
Kanada	22,5 %
Velika Britanija	4,8 %
Švedska	11,0 %
Belgija	10,0 %
Jugoslavija	8,0 %

Za Jugoslavijo imamo še podatek, da študije v roku konča samo 25 % študira-joče mladine.

Se en podatek, ki za Slovenijo ni posebno ugoden: odhodi strokovnih kadrov v inozemstvo (ZRN, Avstrija, Švica):

	1966	1967	1968	1969
VS	568	506	587	428
VŠ	381	402	468	379
Sred. šole	187	104	119	49
Skupaj	1136	1012	1174	856

IZ teh podatkov je razvidno, da nam prav visokostrokovni kadri odhajajo v inozemstvo, torej tisti, ki so nam najbolj potrebni! Takega odliva kadrov nimajo mnoge evropske države, ki so bogatejšje od naše. Poglejmo podatke o odhodih znanstvenikov in inženirjev v USA (I. 1966):

Belgija	37
Zvezna rep. Nemčija	346
Italija	107
Francija	112
Švedska	95
Japonska	75
Nizozemska	71
S in J Amerika	843
Velika Britanija	1251
Kanada	1105
Azija	1825
Ostali svet	210

Namen vsega tega pripovedovanja je spoznanje vsega sveta, da ves napredek proizvodnje, tehnologije, tehnike, znanosti, vse napredek neke dežele sloni na kadrih, na strokovnih kadrih, zato mora to spoznanje priti tudi v Iskro. To dejstvo morajo spoznati prej kot bo prepozno vsi odločilni in neodločilni faktorji v naših organizacijah, delovnih in ekonomskih enotah. Pridobiti, zaposliti, nenehno izobraževati in obdržati strokovne kadre — to mora postati naša dolgoročna kadrovska politika. Strokovne kadre je treba tudi 100 % zaposliti s strokovnim delom, delo pa pravilno vrednotiti in

nagraditi. Brigati se moramo za primerne delovne pogoje in za dobro počutje pri delu. Skrbeti moramo za ostale življenjske pogoje, kulturno življenje po delu. Tudi to spada v kadrovsko politiko. In štipendijska politika je njen sestavni del.

Predstavniki našega ZP smo obiskali za nas najvažnejše fakultete v Ljubljani (pri pravljanju pa razgovor s predstavniki Visoke komercialne šole v Mariboru) in povsod so nam svetovali da naj se glede pridobivanja visokostrokovnih kadrov držimo naslednjih principov:

— na srednjih, višjih in visokih šolah je treba organizirati stalno razstavo dejavnosti ISKRE

— na vseh teh šolah je treba organizirati sestanke s študira-jočo mladino, ji predstaviti Iskro in jih navdušiti zanjo

— na vseh teh šolah široko — neomejeno štipendirati mladino, ne glede na kraj od kod dijak — študent prihaja — na šolah, kjer bi imeli več kot 20 štipendistov, je treba uvesti mentorstvo

— štipendije podeljevati v prvih letnikih brezobvezno, vendar samo tistim študentom ali dijakom, katere na osnovi testov izbere šola

— višina štipendij mora biti nad slovenskim povprečjem in stimulativna za boljše študente

— organizirati prave ekskur-

zije v naše tovarne in ne samo prelet skoz obrate. Neza-interesiranost vodstev posameznih tovarn do mladih obiskovalcev negativno vpliva na njihovo kasnejšo odločitev glede študija in zaposlitve. Torej več pozornosti šolskim ekskurzijam!

— štipendije redno izplačevati

— klubu štipendistov preskrbeti prostore za shajanje pa tudi denar za delovanje

— organizacije — štipenditorji morajo skrbno organizirati počitniško prakso, da štipendist že za časa študija čim bolj spozna organizacijo in okolje v katerem bo delal

— pripravniška doba za vse štipendiste naj bi se pričela z absolventskim stažem in mora biti skrbno vodena.

Torej: absolventi bi bili v delovnem razmerju s svojim štipenditorjem kot pripravnik, kar bi ostali do diplome

— resno bo treba razmisliti in spremeniti stališče mnogih naših organizacij do dijakov in študentov iz oddaljenih krajev in morda tudi iz drugih republik v zvezi s štipendiranjem in zaposlovanjem

— v republiškem centru bo treba slej ko prej zgraditi Iskrin študentski dom!

... in graditi stanovanja in še marsikaj, kajti brez nič — ni nič.

Igor Slavec

Kmalu nov statut ZP

Že štiri mesece potekajo razprave o predlogu novega statuta ZP ISKRA v naših delovnih organizacijah.

Nekje so obravnavali ta akt bolj, drugje manj. Pri-pomb in predlogov pa se je tokrat nabralo toliko, kot pri nobenem splošnem aktu ZP doslej. Komisija bo ime-la težavno nalogo, da pri zbiru 76 strani obsegajočih predlogov, mnenj in sugestij vse to vskladi in v spre-jemljivi obliki posreduje samoupravnim organom za obravnavo.

Vedeti namreč moramo, da mora biti naš novi statut ZP ISKRA tak, da bo omogočil neposrednim proiz-vajalcem odločitve o rezultatih njihovega dela, hkrati pa zagotovil učinkovitost poslovanja združenega podjetja kot celote. Seveda to ni ravno preprost problem, zlasti v tako velikem samoupravnem in poslovnem siste-mu, kot je ZP ISKRA.

Naš splošni cilj je jasen. Ustvariti bomo morali tak samoupravni mehanizem, kjer se bomo o najvažnejših vprašanih našega poslovanja sporazumeli, v nekaterih primerih pa tudi podredili večini, ki bo svoj sklep spre-jela v okviru organa. Le temu je ta pristojnost dana s statutom. To pa ne bo vedno lahko, kar smo uvideli že v minulem obdobju.

Danes, ko smo priča doma in v svetu nenehnim integracijskim procesom in ustvarjanju velikih gospo-darskih grupacij, ki združujejo umski in finančni po-tencial, nam tudi v ZP ISKRA ne sme biti vseeno, ali bomo še v naprej vodili v jugoslovanskem prostoru do-minantno vlogo na področju elektronike kot tudi ali se bomo še naprej in še uspešneje vključevali v svetovni gospodarski prostor, ali ne. Menim, da bo za dosego teh ciljev in nenehne rasti naših organizacij nujno, da bodo tudi tisti, ki žele voditi samostojno poslovno po-litiko, najsi bo to doma ali prek naših meja uvideli, da sta eksistenca in napredek vseh nas možna le v enotnosti, slogi in spoštovanju samoupravnih dogovorov, ki temelje na enakopravnosti in se podrejata mnenju večine.

Nesprejemljiva je tudi težnja nekaterih, ki menijo, da naj bi bila moč odločanja skoncentrirana samo v enem kolektivnem izvršilnem organu, pri tem pa po-zablajo na sprejeti XV. ustavni amandma in sprejeta stališča zveze komunistov in sindikata.

Ob dvajsetletnici samoupravljanja

Dvajset let mineva, odkar je prvič v zgodovini jugoslo-vanskih narodov v solinski cementarni zasedal prvi delavski svet. 20 let mineva, ko so tudi v nekaterih Iskrinih tovarnah delavci prevzeli oblast in stopili na pot razvoja nove samoupravne druž-be.

V tem obdobju smo bili priče, ko je delavsko samo-upravljanje nudilo dovolj prostora za vse činitele in odločitve: od najbolj nekvalificiranih, primitivnih in strokovno nevzdržnih, do najbolj kvalificiranih, pametnih in strokovno znanstvenih. Samoupravljanje kot druž-bena funkcija delovnih ljudi v delovnih organizacijah se je postopno usposabljalno in postavljalo delovnega človeka v položaj, da poleg tega, da je dober delavec, postane hkrati tudi skrben, zavzet in tudi kritični gospodar.

Zgradili smo samoupravni sistem in v njegovem okviru možnost za reševanje proble-mov, ki so povezani z de-janskim položajem delovnega človeka. Toda sistem sam od sebe še ne rešuje problemov, ki so se mimo samoupravljanja ali v njegovem imenu nekeje porajali, ali pa se še porajajo.

Danes po dvajsetih letih samoupravljanja se v javno-

sti postavlja vprašanje, kak-šen je položaj delavca v druž-bi, ali je nosilec oblasti; ali ta oblast dela vedno in povsod tako, da je to v prid njemu in družbi, ali ima mož-nost vplivanja bodisi v delo-vni organizaciji, občini in republiki. Ali odloča o pogo-jih svojega dela in sploh o vsem tistem kar ustvarja. Ali se upa svobodno upreti kri-vicam in obnašanju tistih, ki si prisvajajo oblast pod krinko poslovnosti in prakticizma. Ob naraščajočem stan-dardu se socialne razlike poglabljajo, zato breme infla-cije čutijo predvsem oni, ki živijo od dela svojih rok.

Prav nič ni doseženo s tem, da svoje pomanjkljivosti, posledice svojega napačnega ravnanja skušamo naprtiti zunanjim faktorjem, pri nas samih pa ni prave priprav-ljenosti, še manj pa resnih odkritosrčnih prizadevanj, da bi zboljšali poslovanje s tem, da bi odpravili pri sebi, v svoji delovni organizaciji, v svojih medsebojnih odnosih in v odnosih do svojih poslov-nih sodelavcev, dokaj številne pomanjkljivosti in ravnanja, ki nimajo kaj pri-da skupnega s poslovno mo-ralo. Koliko škode imajo ne samo posamezne delovne or-ganizacije, ampak vsa naša skupnost zaradi tako imeno-

vane pogodbene nezvestobe, zaradi neizpolnjevanja ali pa malomarnega, nevestnega iz-polnjevanja obveznosti, za katere so se zavzeli s pogod-bami.

Gospodarjenje je zelo resno in realno področje človeko-vega delovanja, kjer z lepo-rečnimi deklaracijami in slovesno donečimi gesli ni mo-goče uspevati! Povsem isto naj velja za samoupravljanje! Toda brez zanesljivih, pre-verjenih podatkov, brez siste-matičnih ekonomskih analiz ni mogoče objektivno preso-jati, kakšni so učinki teh od-ločitev ter ugotoviti, kakšni vzroki so ali omogočili uspe-he ali pripejli do težav in neuspehov. In dokler ni reda v organiziranosti v lastni or-ganizaciji, je precej neodgo-vorno valiti vso krivdo za morebitne težave in neuspehe samo na zunanje faktorje. Še manj resno pa je misliti, da bo z izpolnitvijo gospo-darskega sistema vsem in vsakomur zagotovljen uspeh, ne glede na to, kakšne raz-mere vladajo v delovni orga-nizaciji. Red in urejenost v delovni organizaciji pa sta tudi zanesljivo znamenje, da so v njej dobri, skrbni in zahtevni gospodarji.

Toda, če je utemeljenost negotovanja še tolikšna, ne-

godovanje vendarle ni upra-vičeno. Družbeno ekonomski položaj delavca terja od nje-ga več. Ne sme dovoliti, da bi kdo drug mislil zanj in namesto njega. Zato je upra-vičeno terjati, da se napake in pomanjkljivosti odpravijo oziroma, da je sam dolžan in upravičen, da v svojem delo-krogu ali na seji pristojnega organa sodeluje pri spreje-manju ukrepov za zboljšanje razmer, urejenosti. Saj ne gre pri tem za iskanje in pro-ganjanje krivcev. V izredno živahni dinamični ekonom-skega procesa, ki nepretr-goma poteka v delovnih orga-nizacijah, nastajajo novi po-javi, nove zahteve, in to, kar je bilo včeraj še dobro, se danes pokaže neustrezno, za-starelo; potrebne so seveda izpopolnitve, izboljšave, ki pa jih bosta razvoj in čas spet prerasa.

V takem položaju je jasno, da morajo biti delavci za-htevni ustvarjalci, poklicani da mislijo, ustvarjajo, rešuje-jo nastale probleme ozi-roma terjajo rešitve od tistih, ki so za takšno delo ali izvo-ljeni ali drugače kvalifici-rani.

Predsednik sind. odbora ZP ISKRA
Jože Čebela

Poslovni rezultati 9-mesečnega poslovanja

FINANČNI REZULTATI V ISTEM OBDOBJU ZADNJIH DVEH LET KAŽEJO ZNATNO IZBOLJŠANJE. TAKO SE JE LETOS POVEČAL CELOTNI DOHODEK ZA 14,5 %, DOHODEK ZA 22,6 %, OSTANEK DOHODKA PA ZA 52,1 %

Primerjava 9-mesečnih rezultatov kaže, da je tovarni letos uspelo povečati proizvodnjo po količini za 37,2 %, po vrednosti pa za 22,3 % nasproti letu 1969. Delitev proizvodnje po tržiščih pa kaže, da je vrednostni obseg izvozne proizvodnje v letošnjem letu padel za 3,9 %, nasprotno pa se je za 32,5 % povečala proizvodnja izdelkov za domače tržišče.

PROIZVODIJA proizvodnje v količinskem in vrednostnem obsegu nasproti letu naslednje:

Mesec	Količina	Vrednost	Indeks na plan	
			Količ.	Vredn.
Januar	114.930	3.072.743	103,7	95,5
Februar	130.069	3.955.552	105,0	109,9
Marec	144.667	3.761.621	104,5	93,5
April	140.205	3.560.352	111,8	97,7
Maj	126.838	4.000.493	102,2	111,2
Junij	160.441	4.993.106	115,9	124,1
Julij	129.237	4.016.664	110,2	117,9
Avgust	109.627	3.703.794	96,1	111,8
September	138.427	4.655.283	89,4	103,5
Skupaj	1.194.441	35.719.608	104,1	107,2

Navedeni podatki o dinamiki proizvodnje po mesecih kažejo, da je bila skupna količinska realizacija večja od planiranih prognoz za 4,1 %, vrednostna pa za 7,2 %. Vrednost dosežene proizvodnje je bila torej v 9-mesečju večja od plana za 2,409.531 din.

Grupe proizvodov	Količina	Vrednost	%
1. Elektromotorji	959.871	17.561.802	49,2
2. Sirene	51.693	2.274.491	6,3
3. Gospodinjski aparati	182.877	15.153.556	42,4
4. Usluge	—	729.759	2,1
Skupaj	1.194.441	35.719.608	100

Struktura kaže, da zaradi hitre rasti gospodinjskih aparatov elektromotorji kot finalni izdelek zavzemajo le še polovico proizvodnje.

Primerjava 9-mesečnih rezultatov kaže, da je tovarni letos uspelo povečati proizvodnjo po količini za 37,2 %, po vrednosti pa za 22,3 % nasproti letu 1969. Delitev proizvodnje po tržiščih pa kaže, da je vrednostni obseg izvozne proizvodnje v letošnjem letu padel za 3,9 %, nasprotno pa se je za 32,5 % povečala proizvodnja izdelkov za domače tržišče.

IZMET

Pri 22,3 % povečanju proizvodnje v letošnjem letu se je izmet v celoti povečal za 24,7 odstotka, pri čemer se je povprečni odstotek izmeta, obračunan na gotovo proizvodnjo, dvignil iz 2,08 na 2,26, oziroma za 8,6 %.

ZAPOSLENOST

Računano po stanju zadnjega dne v mesecu je tovarna v preteklem 9-mesečju poprečno zaposlovala 656 ljudi. Na

glede na značaj izdelkov je bil količinski in vrednostni delež 9-mesečne proizvodnje naslednji:

sproti lanskoletnemu poprečju je število zaposlenih letos večje za 2,6 %.

IZVOZ

V letošnjem 9-mesečnem obdobju je tovarna izvozila skupno za 705.104 \$ svojih izdelkov in to elektromotorjev ter siren. Celotni letošnji izvoz je bil plasiran le v države s konvertibilno valuto.

Iz mesečne realizacije je razvidno, da je bilo nihanje izvoza v letošnjem letu zelo neenakomerno. Maksimalni izvoz je bil dosežen v juliju, minimalni pa v septembru. Nasploh je bila realizacija izvoza v avgustu in septembru zaradi izpada motorjev za ZDA zelo majhna. Letos je tovarna v poprečju mesečno izvozila za 78.345 \$ svojih izdelkov.

Primerjava skupne mase 9-mesečnega izvoza z ustvarjenim izvozom v enakem obdobju lani kaže, da je letošnja realizacija manjša od lanske za 1,2 % oziroma za 8.528 \$.

OSEBNI DOHODKI

Poprečni mesečni neto osebni dohodek je bil v preteklem 9-mesečju izplačan v višini 999 din na zaposlenega člana kolektiva. Letošnji 9-mesečni poprečni neto osebni dohodek je nasproti lanskoletnemu poprečju večji za 22,1 %.

STROŠKI

Bilanci podatki kažejo, da je vsota vkalkuliranih stroškov v letošnjem letu večja za 26,4 % od enakega obdobja v letu 1969. Ugotovljeno povečanje stroškov v primerjavi s proizvodnjo, ki se je od lani dvignila za 22,3 %, bazira v prvi vrsti na podražitvi materiala.

OBRTNA SREDSTVA

Bilanca obratnih sredstev kaže, da so se celotni viri v masi ob koncu 9-mesečnega obdobja zmanjšali za 2,8 % nasproti otvoritvenemu stanju na dan 1. 1. 1970, nasprotno pa so se povečala sredstva za 13,9 %.

V skupini virov je zaslediti največje zmanjšanje obratnih sredstev v poslovnem skladu; le-ta se je zmanjšal za 14,3 % in to iz razloga, ker je tovarna depozite in pologe v zvezi z novo gradnjo plačala iz lastnih sredstev. V skupini virov so se za 16 % znižali kratkoročni krediti za obratna sredstva zaradi dokončnega odplačila kredita najetega pri Beograjski udruženi banki za uvoz materiala iz Danske.

Obveznosti do dobaviteljev so v skupini virov največje in so se v času analiziranega obdobja povečale za 55,8 %. Saldo obveznosti do dobaviteljev zadnje mesece zelo narašča zaradi nelikvidnega žiro računa.

Sredstva so se v masi povečala za 13,9 %; povečale so se vse zaloge, od tega material za 32,1 %, nedovršena proizvodnja za 35,4 %, gotovi izdelki za 19,5 %, medtem ko so terjatve do kupcev ostale skoraj neizpremenjene.

Terjatve do kupcev v strukturi sredstev zavzemajo 57,6 %, vsota njihovega salda ob zaključku 9-mesečja pa je visoka 17.817.493 din. Po stanju na dan 30. 9. 1970 je bilo od navedenega zneska za 9.752.724 din že zapadlih faktur, od tega za 2.464.054 din starih iznad 60 dni — računano od dneva zapadlosti. Za pretežno večino tega dolga čakajo v pristojnih bankah naši izvršilni predlogi in akceptni nalogi, ki pa se zaradi splošne nelikvidnosti le zelo počasi vnovčujejo.

FINANČNI REZULTAT

Periodični obračun finančnega stanja tovarne za obdobje januar—september 1970 kaže, da v strukturi celotnega dohodka pripada 68,6 % porabljenim sredstvom in 31,4 % dohodku. Procentualni delež teh dveh elementov od letošnjega plana odstopa za 2,1 % v korist povečanega dohodka. Realizirani 9-mesečni rezultati celotnega dohodka, porabljenih sredstev in dohodka vsebujejo po primerjalnih indeksih prek 3/4 letnih planiranih vrednosti.

Struktura dohodka in njegovih sestavnih elementov se v realizaciji od plana precej razlikuje. Tako v realiziranem 9-mesečnem dohodku pripada 15 % pogodbenim in zakonskim obveznostim, 60,7 % osebnim dohodkom in 24,3 % ostanku dohodka. Nasprotno pa struktura dohodka v letnem planu kaže, da po pokritju 17 % pogodbenih in zakonskih obveznosti in 71,4 % osebnih dohodkov ostaja za sklade samo še 11,6 %.

Primerjava finančnega uspeha v enakem obdobju zadnjih dveh let prav tako kaže na znatno izboljšane rezultate v letu 1970. Tako se je letos nasproti letu 1969 povečal celotni dohodek za 14,5 %, dohodek za 22,6 %, ostanek dohodka pa za 52,1 %. Razlog za tako uspešni finančni 9-mesečni zaključek izvira predvsem iz visoke realizacije proizvodnje za domače tržišče.

V analizi 9-mesečnega rezultata pa je treba omeniti, da ostanek čistega dohodka v zadnjih mesecih pada. Zanimiva je struktura ostanka dohodka po tromesečnih obdobjih:

	%
I. trimesečje	63,9
II. trimesečje	23,3
III. trimesečje	12,8

Po kumulativnih podatkih je neto rezultat dobička, to je razlike med prodajno in lastno ceno, po vrstah realizacije v 9-mesečju naslednji:

	%
— realizacija izdelkov na domačem trgu	+ 61,1
— realizacija izdelkov v izvozu	- 13,5
— realizacija storitev drugim	+ 6,7
— realizacija materiala in odpadkov	+ 20,3
— razlika med izrednimi dohodki in izrednimi izdatki	+ 25,4

Kot kažejo podatki, je razlika pri cenah pri izvozu negativna, saj je bila v analiziranem obdobju prodajna cena na poprečju v masi za 13,5 odstotkov manjša od lastne cene. Kot že omenjeno je k uspešnemu poslovnemu rezultatu v največji meri doprinesla realizacija izdelkov na domačem tržišču, kar priča tudi zgoraj navedeni odstotek.

K. T.

Franci Troha

Sredi čudovite jeseni je za večno prenehalo biti srce našega dragega prijatelja in sodelavca v strokovnih službah ZP — Francija TROHE.

Ko prijatelj odhaja na pot, kjer ni vrnitve, je slovo najtežje; besede slovesa so prazne, saj jezik ne more povedati vsega kar čuti srce.

Imel je neizmerno voljo premagati svojo bolezen, izredno zaupanje vase, da bo z močjo svoje volje uspel pri tem prizadevanju, vendar je bilo telo že toliko izčrpano in srce preutrujeno, da ni zmoglo nobenega utripa več. Obstalo je, s tem pa je obstalo življenje, ki je bilo tako polno skrbi za vse dobro, obstalo je srce, ki se je razdajalo tako v službi, kot v privatnem življenju. Skrbel je za svojo družino, poskušal si je ustvariti času primerno življenje, tik pred ciljem, ko bi se lahko malo oddahnil, pa je omahnil.

Vse življenje je živel po svojih jasnih načelih, s svojo osebnostjo je v vseh, ki smo ga poznali, zarisal lik, ki se nikoli ne

pozabi. Imel je kljub skromnosti bogato življenje, njegova družina in z njo mi pa toliko težje občutimo slovo.

Ljubil je knjige, slovenski jezik in našo prekrasno domovino. Iz knjig je črpal lepoto in znanje s katerim je obogatil svojo duševnost. Znal je mnogo tekstov na pamet, morda tudi tega, ki je večno prisoten ob uri slovesa:

Ziveti — umreti, je usoda naša, a cilj nam je visoko posajen! Glejte drevo: za usodo nič ne vpraša, a večno se bori za svoj namen...

Dragi Acil! Odšel si, toda v naših srcih in mišlini boš živel naprej.

Sodelavci

Proizvodnja v oktobru presešla vsa pričakovanja

LANSKA OBVEZNOST PRESEŽENA ZA 19,7 %, KAR JE NAJVEČJE PRESEGANJE V LETOŠNJEM LETU

Povprečna dnevna proizvodnja je v oktobru močno narasla, saj je bila za 7 % višja kot v septembru in za 11 % višja kot je bila poprečna dnevna proizvodnja v 10 mesecih v letošnjem letu. Planska vrednost je bila v oktobru presežena za 5.600.000 dinarjev, v 10 mesecih pa za več kot 27 milijonov dinarjev, kar predstavlja poprečno proizvodnjo 21 dni. V 9 mesecih letošnjega leta je bil letni plan izpolnjen z 90,3 %. Če bo plan za november izpolnjen 100 %, bo že ob koncu novembra doseženo 99,5 % letošnjega plana.

letošnjem letu je imela tudi dovolj sestavnih delov za stikalno uro, tako da je plan ur dosegla.

DE Stikala je plan izpolnila vrednostno, ne pa po asortimanu. Težave je imela zaradi nedobavljenega materiala. Tudi v kumulativni je v desetih mesecih nad planom.

DE Telefonija je mesečno

zadolžitev izpolnila, še vedno pa je imela težave z materialom. Iz meseca v mesec se pojavlja, da material sicer pride, toda za zamudo, tako je bil vedno problem ob koncu meseca kompletirati celo serijo.

DE Merilne naprave je interni plan izpolnila, toda pri (Dalje na 7. strani)

Tov. Franc Korošec, rojen 1. 1913 v Novem mestu, je v naši tovarni zaposlen že od decembra 1951. leta dalje. Njegova pot vključuje prilaganja in strokovnega izpopolnjevanja je bila zelo pestra. Začel je pri ljudski tehniki in to pri bivšem »Figovcu« nekje v podstrešnem prostoru in sicer na področju radijske tehnike. V januarju leta 1951 je proizvodnjo prevzel bivši Inštitut za elektrovezve; preselili so se v prostore (v ba-

nec na tem področju ne bi mnogo napravil.

Kot mojster je spoštovan in priljubljen, saj je po tolikih letih mojstrovanja svetovno znani pri različnih problemih in osebnih težavah. Poleg vsega strokovnega dela in vodenja ljudi, je našel še čas za delo v samoupravnih organih, saj bil član že mnogih komisij, član DS in član izvršnega odbora sindikata v prejšnji mandatni dobi.

Od priučenega delavca do tehnologa

rako) na Linhartovo c. 35. Decembra 1951 se je isti oddelek preselil na Pržan, kjer se je kolektiv takrat ukvarjal z radijsko tehniko in elementi.

Tov. Korošec je pionir na področju membran oz. zvočnikov, saj se vse obdobje od leta 1950 ukvarja z njimi. Prvotno je bil izdelovalec in obratovodja oddelka, nato mojster montaže vse do lanskega leta, ko je bil zaradi potrebe, ker za to področje tehnologija ni bila obdelana, premeščen v pripravo dela za tehnologa zvočnikov. Mnogo priprav orodja in instrumentov so bili njegova zamisel, dal je dosti idej kako bi to proizvodnjo čim ceneje in kvalitetnejše vodili. Seveda so bile tu bistvene dolgoletne izkušnje, ki jih tov. Korošec na tem področju ima in brez katerih novi-

Kot član kolektiva se vedno znova zanima za problematiko tovarne, zavzema se, da bi bilo naše poslovanje čim uspešnejše, k čemur tudi sam s svojim delom veliko prispeva, in prav zato je lahko marsikomu za vzgled.

I. K.

Tov. Franc Korošec

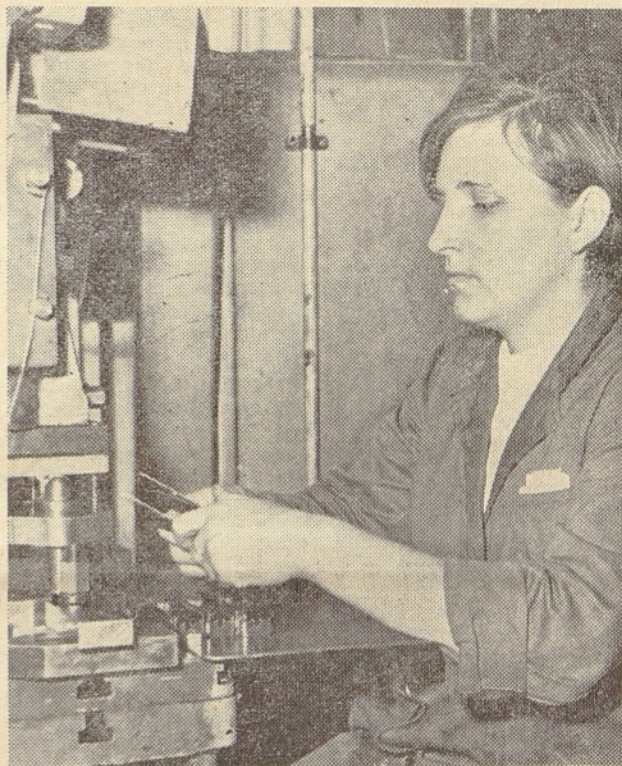
PROIZVODNJA V OKTOBRU

DE	Izvrš. %
Rotacijski stroji	146,6
Kinoakustika	126,6
Produkcija	286,5
Elektromeh. izdel.	153,6
Električni števci	114,2
Stikala	127,6
Telefonija	110,3
Merilne naprave	64,6
Mehanizmi	102,0
Orodjarna	85,5
Vzdrževanje	430,8
Skupaj	119,7

DE Rotacijski stroji je že izpolnila letni gospodarski plan. Oktobrska zadolžitev je bila presežena predvsem na račun izdelkov, ki ta mesec niso bili planirani.

DE Kinoakustika je v tem mesecu plan močno presežla.

DE Števci je plan presežla s 14 %. Povečanje je bilo doseženo predvsem s povečanjem proizvodnih kapacitet pri trifaznih števcih. Prvič v

Obrat MEHANIZMI Lipnica je oktobrski plan izpolnil s 102 % 9-mesečnega pa s 108,7 %. (Slika: tov. Marija pri stikalnici v oddelku produkcije)

November — mesec boja proti alkoholizmu

ALKOHOLIZEM Z DRUŽBENOMEDICINSKEGA STALIŠČA

Podatki, ki bi nam mogli osvetliti razširjenost alkoholizma pri nas, so razmeroma skromni. Danes imamo sicer že precej parcialnih podatkov, ki pa omogočajo sestaviti le delno podobo o tem pojavu pri nas.

Pred nekaj leti je bilo po oceni v Jugoslaviji 300—400 tisoč kroničnih alkoholikov. Ta podatek je v skladu z verjetnostnim računom, po katerem je v vsaki populaciji najmanj 3—5 % alkoholu vdanih ljudi. Če pa k navedenemu številu prištejemo še ostale osebe, ki so prizadete zaradi alkoholizma — predvsem družinski člani alkoholikov — ugotovimo, da je v Jugoslaviji zaradi alkoholizma neposredno ali posredno prizadetih najmanj 1.500.000 do 2.000.000 ljudi.

Po ocenah zdravstvene službe je v Jugoslaviji najmanj 50.000 takih alkoholikov, ki bi se morali zdraviti v bolnišnicah. O številu alkoholikov v Sloveniji prav tako nimamo zanesljivih podatkov. Po različnih avtorjih je v Sloveniji od 12.000 do 20.000 alkoholikov. Leta 1959 je sekretariat za socialno varstvo ugotovil, da so imeli občinski organi socialnega varstva v tem letu opravka z 2.221 alkoholiki, leta 1967 pa so organi socialnega varstva obravnavali 4.002 alkoholika (podatek za 52 ob-

čin). To število pa seveda ne zajema vseh alkoholu vdanih ljudi. Navedeni podatki kažejo samo tisti del alkoholikov, pri katerem je bolezen prešla že v takšen stadij, da so za družbo skrajno moteči. Vseh drugih ekscesivnih pivcev, ki lahko pomenijo za družbo prav takšno motnjo, nihče sistematično ne registrira. Obseg te »rezervne armade« alkoholomanov se v splošnem ocenjuje na okrog 30 % odraslega prebivalstva. To so večinoma občasni ekscesivni pivci, ki so še zmožni kontrolirati sami sebe.

Leta 1967 je bila opravljena na Gorenjskem vzročno-epidemiološka raziskava, ki je zajela 13 gorenjskih vasi in 5 vzorcev populacije iz gorenjskih mest. Med anketiranimi

je bilo 16,1 % alkoholikov. Od tega je bilo manifestno kroničnih 5 %, prikrito kroničnih 4,3 % in ekscesivnih pivcev 6,8 %. Po podatkih, ki pa niso strokovno dokumentirani, je stanje ponekod na Dolenjskem in na Stajerskem še nekoliko slabše. Take ugotovitve kažejo, da so dosedanje cenitve o številu alkoholikov zdaleč prenizke. Po vseh dosedanjih izkušnjah in impresijah različnih strokovnih služb, je število alkoholikov pri nas presenetljivo veliko.

V Sloveniji so napravili že več anket med osnovnošolsko mladino, s katerimi so poskušali ugotoviti, koliko naših otrok že v zgodnji mladosti uživa alkohol. Ponekod so našli prav visok delež otrok, ki uživajo alkoholne pijače. Iz opaznanj naših prosvetnih delavcev vsaj približno 75 % otrok iz družin alkoholikov v šoli težko uspeva in šolsko obveznost navadno končajo v petem ali šestem razredu.

Po raziskavah pomeni zgodnji začetek popivanja še pred

16. letom starosti pomembno okoliščino za kasnejši razvoj alkoholizma. Kolikor mlajši je človek, ko začne redno piti, toliko večja je verjetnost in možnost, da bo pozneje prišel v spopad s pravili družbenega sožitja in še več možnosti, da bo postal alkoholik in tudi delinkvent. To pomeni, da je zgodnji začetek popivanja eden izmed pomembnih činiteljev pri razvoju alkoholizma in delinkventnosti.

Zaskrbljujoče je dejstvo, da je vedno več mladine v vrstah alkoholikov in problem alkoholizma med mladino se kaže v vedno ostrejši obliki. Razlogi za to stanje so v nekem smislu specifični. Mladina se zgleduje po odraslih pri uživanju alkohola, družbena toleranca do tega pojava pa še vzpodbuja mladino k pitju. V želji po emancipaciji se v obdobju protesta in emocionalne vznemirjenosti, v obdobju kriz rasti in dozorevanja je večje in pogostejše uporabe alkohola, kaj lahko razvije alkoholizem. Alkoholiki

Pred nami so občni zbori osnovnih sindikalnih organizacij

Letos poteče dvoletni mandat vsem vodstvom organizacij sindikata v delovnih organizacijah. Občni zbori bodo v času od novembra 1970, do februarja 1971.

Pomen občnih zborov ni samo v izvolitvi novih vodstev, temveč tudi v vsebinski obogatitvi dela sindikatov. Na drugi konferenci Zveze sindikatov Slovenije, so dobili slovenski sindikati svoj prvi statut in izoblikovali osnovne politične cilje in naloge naše organizacije, ki so:

— stalno naraščanje materialnega in kulturnega standarda delovnih ljudi, kar je pogoj za njihovo večjo svobodo, neodvisnost in ustvarjalnost;

— vedno bolj humani in demokratični odnosi med ljudmi, ki so pogoj za samoupravni položaj delovnega človeka v družbi;

— trajno utrjevanje socialne varnosti delovnega človeka, ker ga razbremeni negotovosti in mu omogoča, da se vse bolj posveča ustvarjalnemu delu;

— ustvarjanje potrebnih materialnih možnosti za boljše življenjsko raven in za socialno varnost delovnega človeka.

To je samo nekaj glavnih političnih izhodišč dela sindikalnih organizacij.

Nahajamo se v obdobju pred II. kongresom samoupravljalcev Jugoslavije, ki bo maja prihodnjega leta. Priprave na kongres so razgibale še zlasti organizacije sindikatov v iskanju odgovorov na nekatere osnovne dileme do ključnih vprašanj nadaljnjega razvoja družbeno-ekonomskega odnosa. Vse to nas obvezuje, da letošnje zbere pripra-

vimo in izvedemo še z večjo pozornostjo kot doslej in omogočimo slehernemu zainteresiranemu članu ustvarjalno in neposredno sodelovanje pri načrtovanju in izvajanju programa dela sindikalne organizacije.

Vsebina občnega zbora in program dela osnovne sindikalne organizacije

Občni zbor mora realno oceniti aktivnost osnovne sindikalne organizacije v preteklem mandatnem obdobju, ugotoviti pomanjkljivosti in vzroke ter na osnovi političnih ciljev in nalog slovenskih sindikatov, sprejetih na II. konferenci sindikatov Slovenije, programirati naloge za prihodnje obdobje.

● Ocena pretekle dejavnosti naj vsebuje pregled stališč, sklepov in programa dela zadnjega občnega zbora, kaj je bilo uresničeno in kaj ne, ter poiskati vzroke, zakaj sklepov ni bilo mogoče v celoti uresničiti.

Kritično je treba oceniti, ali so stališča sindikalne organizacije resnično izražala potrebe, predloge in mnenja članstva ter ali je s svojimi pobudami in aktivnostjo vplivala na reševanje najbolj žgočih problemov gospodarjenja in družbenega napredka delovne organizacije.

● Da bi se izognili nepotrebnim in splošnim razpravam o vprašanjih, ki niso bistvenega pomena za položaj delavcev v delovni organizaciji, naj bo razprava usmerjena predvsem na konkreten odgovor, za reševanje tistih zadev, ki neposredno vplivajo na materialni in družbeni položaj delavcev.

● Dejstvo, da je dohodek eden najpomembnejših elementov družbeno ekonomskih odnosov, narekuje sindikalni organizaciji, da osredotoči svojo dejavnost **delitvi dohodka in osebnih dohodkov**, ki pa naj postanejo dejansko odsev produktivnosti in dela ter uspehov poslovnanja delovne organizacije.

● Za optimalno angažiranje materialnih in kadrovske možnosti je potreben čvrst program razvoja delovne organizacije, ki mora vključiti tudi **načrtno kadrovske politiko**, v smeri izboljšanja kadrovske strukture predvsem na ključnih delovnih mestih. Izobraževanje mladine in odraslih mora biti stalni proces v delovnih organizacijah. Osnova napredka kadrovske strukture v delovni organizaciji pa je sposoben strokovni kader v kadrovske službah.

● Stanovanje je eden od bistvenih elementov življenjskega standarda delovnih ljudi. Stanovarski standard z vpliva na delovno storilnost in s tem tudi na ekonomski razvoj. Neurejene stanovarske razmere povzročajo težke osebne, družinske, ekonomske in politične posledice. Zato naj se sindikalna organizacija zavzema za večja vlaganja sredstev v stanovanja, zlasti še za delavce z nižjimi osebnimi dohodki.

● Odgovornost sindikata je, da budno spremlja razvoj samoupravljanja v svoji delovni organizaciji, v skladu s sprejetimi amandmaji, ustavnimi načeli ter internimi zakonodajnimi akti: samoupravni sistem je temelj naše družbene ureditve, sin-

dikati so pa tisti, ki ga morajo v delovnih organizacijah nenehno izpopolnjevati, v cilju angažiranja vseh zaposlenih.

● Slabi medsebojni odnosi v delovnih organizacijah so pogosto vzrok za konfliktno situacijo, ki so pravzaprav izraz slabosti samoupravne prakse in pomanjkljivosti delovanja družbeno političnih organizacij. Vzroki za tako stanje so: neustrezen sistem delitve po rezultatu dela, nejasnost nadaljne perspektive, slabi pogoji gospodarjenja in ne nazadnje neustrezna strokovna usposobljenost odgo-

vornih delavcev, pa tudi slaba ali napačna obveščenost zaposlenih.

To so nekatera izmed vprašanj, o katerih naj razpravljajo občni zbori sindikalnih organizacij po delovnih organizacijah.

Posebno pozornost naj občni zbori posvetijo izbiri novih vodstev sindikalnih organizacij, ker je od tega v največji meri odvisna uspešnost dela. Zaradi obsežnosti in mnogovrstnosti dela, tako v delovni organizaciji kot izven, je nujno potrebno izbrati splošno razgledane kadre.

J. Š.

Jože Mavc

Vse člane kolektiva »Avtomatika« na Pržanu je pretresla žalostna novica o smrti našega Jožeta, še pred enim letom tako vedrega in priljubljenega tovariša. Rodil se je 6. 12. 1909 na Jesenicah. Živel in umrl je v Kranju, tudi pokopan je v osrčju Gorenjske v Dovjem pri Mojstrani.

V našem kolektivu je bil polnih 15 let zelo zavzet za uspehe kolektiva. Bil je kovinostrugar in vodja tehnološke skupine v orodjarni. Vse svoje znanje in izkušnje je z vso resnostjo in pripravljenostjo prenašal na mlajše orodjarje oz. sodelavce. Vedno se je trudil, da bi vse proizvodne naloge čimbolje izpolnil. Veselil se je vsakega najmanjšega uspeha, zato je

bil toliko bolj zaskrbljen ob neuspehih.

Sodelavci še danes težko verjamemo, da ga ni več med nami, težko se je sprizniti s tako žalostno resnico. Najbolj ga bomo ohranili v spominu, da bomo z delom nadoknadili vrzel, ki je nastala z njegovo smrtjo.

Kolektiv
»Avtomatika«
Pržan

zem mladine vzpodbuja tudi industrija zabave, ki načrtno ustvarja pogoje za uživanje alkohola in ga propagira. Na ta način se pitje alkohola, ki je bilo lahko spočetka samo način zabave in sredstvo za prijetnejše preživljanje prostega časa, spremer: v bolezensko odvisnost od alkohola.

Naši podatki o vzrokih popivanja presenetljivo soglašajo z ugotovitvami francoskih avtorjev, ki sodijo, da je začelo popivati več kot 50% alkoholomanov brez nekih izrazitih osebnostnih dispozicij, pač pa pretežno zaradi socialnih navad in običajev. Tudi po podatkih študije Inštituta za kriminologijo je okrog 50% anketirancev začelo popivati zaradi družbe in iz navade. Spreminjanje navad, ki so močno žive pri nas, je zato pomemben prispevek k boju proti alkoholizmu.

Človek, ki mu alkoholne pijače in zlasti njihov euforični (prijetno počutje) učinek ni neznan že iz zgodnje mlado-

sti, bo mnogo bolj verjetno posegel po alkoholu tudi pozneje, če bo zašel v stisko. Inštitut za kriminologijo pri pravni fakulteti v Ljubljani je v svoji raziskavi o delinkventnih in nedelinkventnih alkoholikih, raziskoval tudi, v kateri starostni dobi so anketirani alkoholiki pričeli piti. Ugotovili so naslednje: 9% anketiranih je začelo piti že pred 10. letom, med 10. in 16. letom je pričelo piti 10%, med 16. in 20. letom pa 27%. Skoraj polovica alkoholikov (46%) je torej pričelo piti v letih pubertete ali celo otroštva. Ti podatki pričajo, da je način človekove reakcije na zunanje pritiske zelo odvisen od »reakcijskega vzorca«, ki si ga pridobi posameznik v mladosti, pa tudi od navad, ki si jih je utrdil v mladih letih.

V Sloveniji je ugotovljeno, da 64,3% nosečnic (brez Ljubljane, Maribora in Celja) pije alkoholne pijače. Žene ponekod uživajo alkohol tudi v času dojenja.

O vedno večji razširjenosti alkoholizma v Jugoslaviji in Sloveniji pričajo tudi tisoči alkoholikov, ki so v zadnjih letih obiskali tisto majhno število ambulant, dispanzerjev in bolnišnic, ki se pri nas ukvarjajo z zdravljenjem alkoholizma. Tudi o teh nimamo točnih podatkov, ker se o alkoholikih ne vodi posebna statistična evidenca.

Že po teh skromnih podatkih, ki jih imamo, pa lahko sklepamo, da je alkoholizem družbeni problem, ki po svojem obsegu in intenzivnosti prav nič ne zaostaja, če celo ne presega alkoholizma v deželah, ki se dajo primerjati z našo.

Ena izmed negativnih posledic alkoholizma, ki je najneposredneje povezana z interesi gospodarstva, ker se kaže neposredno na delovnem mestu in neposredno vpliva na proizvodnjo in produktivnost, je delovna nesposobnost alkoholika.

Sodobna, industrijsko organizirana proizvodnja, zahte-

va skrajno mejo pazljivosti in koncentracije pri delu, visoko stopnjo delovne morale, hitro zmožnost reagiranja, naglo prilagoditev delovnemu procesu. Razumljivo je, da človek, ki je obolen za alkoholizmom, teh zahtev ne zmore. Še več: v sodobni industriji je veliko delovnih mest in delovnih procesov, kjer je lahko nevarna ali pa vpliva zaviralno že manjša količina popitega alkohola. Na takih mestih odpuvedujejo tudi zmerni pivci.

Posledice alkoholizma za delovno mesto so predvsem: zmanjšana produktivnost (kvalitativno in kvantitativno), velik odstotek izostajanja z dela (po dr. Jelencu izgubi vsak alkoholik letno 20 dni zaradi alkoholizma in 2 dni zaradi drugih bolezni, povezanih z alkoholizmom), večje število nesreč na delu, prezgodnja invalidnost in skrajšana delovna doba. Razen tega prizadenejo alkoholiki svojim delovnim organizacijam tudi velike »ne-

materialne« škode; škodujejo ugledu in poslovnosti svojih delovnih organizacij, zlasti v nekaterih panogah, kot je npr. transport, prehrabena industrija in slično.

Bolj ali manj redno uživa alkoholne pijače pretežna večina odraslih ljudi pri nas. Gospodarske organizacije na splošno tudi ne ukrepejo ničesar, da bi omejile ali preprečile uživanje alkoholnih pijač med delovnim časom. Uživanje alkohola med delovnim časom in pogosto tudi na tešče je pri nas zelo razširjena navada, ki je škodljiva še zlasti, ker se navadno pijejo močne žgane pijače.

V Sloveniji žal nimamo nobene raziskave o tem, kolikšno škodo povzročajo alkoholiki na delovnem mestu. Zdravstvena statistika nam kaže samo odsotnost z dela zaradi alkoholizma in alkoholnih psihoz, pri čemer je treba upoštevati, da zdravniška diagnoza »alkoholizem« pomeni že izredno hudo okvaro zdravja.

Proizvodnja v oktobru presešla...

(Nadaljevanje s 5. strani) eksternem planu, ki je sicer nizek, je imela zaradi prepoznane dobave kondenzatorjev iz Semiča in instrumentov iz Otočca.

DE Mehanizmi je mesečni plan vrednostno presešla. Števce pogovorov je izdelala premalo, močno pa je presešla plan številčnikov za potrebe obrata števcev.

Izpolnitev plana v DE Orodjarna in Vzdrževanje pa

je v glavnem odvisna od prostih kapacitet, ker delata ta dva obrata predvsem za potrebe tovarne.

DESETMESEČNA PROIZVODNJA

DE	Izvrš. %
Rotacijski stroji	121,1
Kinoakustika	118,3
Produkcija	253,8

Elektromeh. izdel.	132,9
Električni števci	105,1
Stikala	101,8
Telefonija	107,9
Merilne naprave	95,5
Mehanizmi	108,7
Orodjarna	119,4
Vzdrževanje	77,3
Skupaj	110,6

Kot je bilo omenjeno v septembrskem poročilu, so v DE Stikala popravili napako pri obračunu, kar jim je rezultat bistveno popravilo, tako da imajo tudi v kumulativni pozitivni rezultat. Napaka je bila v tem, da je DE Stikala obračunavala proizvodnjo le po lastnih cenah. Proizvodnjo bi morali obračunavati po lastnih in planskih prodajnih cenah.

PRIMERJAVA DESETMESEČNE PROIZVODNJE (1969-1970)

DE	Izvrš. %
Rotacijski stroji	137,4
Kinoakustika	110,7
Produkcija	83,7
Elektromeh. izdel.	115,9
Električni števci	94,8
Stikala	106,5
Telefonija	138,4
Merilne naprave	99,6
Mehanizmi	127,4
Orodjarna	88,5
Vzdrževanje	57,3
Druge storitve	79,0
Skupaj	116,8

Tovarna je v desetih mesecih letos proizvedla skoraj 17% več kot v istem obdobju lani. Največje povečanje beleži telefonija, dočim se števci iz meseca v mesec bolj približujejo lanskemu proizvodnji. Merilne naprave so zaradi izpada v oktobru letos malenkostno izpod lanske realizacije. Orodjarna in Vzdrževanje pa morata imeti manj eksterne proizvodnje, kar je tudi v skladu s gospodarskim planom.

Izvečki iz sklepov samoupravnih organov

4. ZASEDANJA DELAVSKEGA SVETA TOVARNE (5. 11. 1970)

Delavski svet je sprejel in potrdil predlog, da se tov. Boris Kryštufek, direktor tovarne, na lastno željo zaradi zdravstvenega stanja, razreši kot direktor tovarne, s tem da po predaji poslova novemu direktorju.

Delavski svet je v tej zvezi sklenil:

a) V skladu z zakonom in statutom se razpiše prosto mesto direktorja tovarne in imenuje v zapispno komisijo naslednje člane: Staneta Mihaliča, Franca Klemenčiča in Ivana Cvara, ter da 3 člane imenuje tudi delavski svet združenega podjetja Iskra.

b) Delavski svet imenuje primopredajno komisijo v naslednji sestavi: inž. Alojz Grčar, Janko Košnik, Miroslav Gogala, Henrik Peternelj in Nace Pavlin.

Delavski svet je potrdil plan proizvodnje tovarne za leto 1971. Skupna proizvodnja znaša 411.389.000,00 din, eksterna proizvodnja pa 398.014,00 din.

DS je potrdil plan izvoza za leto 1971, v vrednosti \$ 5.937.869 ali din 74.223.362,00.

Delavski svet je odobril, da se uvede štipendiranje na Poklicni šoli Iskra po naslednji lestvici:

letnik	ocena			
	2	3	4	5
I.	din 100	110	120	130
II.	din 120	130	140	150
III.	din 140	150	160	170

Za obnovo skopskega gospodarstva investirano 1,1 milijarde din

Letošnji »Teden Iskre« je od 11. do 16. novembra v Skopju. Razumljivo je, da ne gremo v Skopje »zaradi tradicije«, marveč z določenimi cilji — da ponudimo in predstavimo temu zanimivemu poslovnemu področju svoje proizvodne dosežke in intelektualne storitve.

Po podatkih Direkcije za obnovo in izgradnjo Skopja je od potresa (1963) do danes angažirana milijarda in sto milijonov dinarjev, ali okrog 60 odstotkov predvidenih sredstev.

Do konca 1970. leta bodo izkoristili okrog milijarde in 330 milijonov dinarjev, a to je okrog 72 odstotkov gospodarstvu namenjenih sredstev. V 1971. letu bodo uporabili po predvidevanjih skupna sredstva, namenjena gospodarstvu — za rekonstrukcijo in modernizacijo posameznih obratov v Metalskem zavodu »Tito«, za razvoj OHIS (kemična industrija), za investicije v poljedelstvu ter za odplačilo anuitet za nabavljeno opremo skopskih gradbenih podjetij.

Težko je reči, kakšno število gospodarskih objektov v Skopju je dosedaj saniranih, rekonstruiranih in moderniziranih s sredstvi Fonda, ker je bil dovršen del teh

sredstev dodeljen gospodarskim organizacijam kot sodeležba v skupnem znesku predračunskih investicij. Pa vendar, najpomembnejše naložbe Fonda za obnovo so odobrili za Tovarno cementa »Usje«, Avtokaroserijo »11. oktombri«, Metalnemu zavodu »Tito«, obratom OHIS: tovarni stekla, rudniku »Raduša«, tovarni »Alumina«, trikotaji »Crvena zvezda«, za izgradnjo železniškega križišča-tovornega prometa ŽTP Skopje, za Trgovski center itd. Najpomembnejša investicija je udeležba Fonda v takoimenovani tretji rundi izgradnje skopske Železarnice, ki znaša okrog 270 milijonov dinarjev.

Spričo teh velikih možnosti, ki se ponujajo našim inženiring birojem, »Teden Iskre« v Skopju ni le revija naših širokopotrošniških kapacitet, temveč investicijskih storitev, ki naj pripomorejo k gospodarskemu okrevanju težko preizkušenega mesta. M. Lj.

Zanimiva ideja

Kadrovska komisija ZP je ob priliki obravnave kadrovske problematike v ZP Iskra v petek, 6. novembra 1970 dala, po našem mnenju, izredno zanimivo idejo: da bi v okviru organizacijsko kadrovskega področja ZP osnovali evidenco vseh kadrovskih potreb v Iskri, torej kadrovskih potreb v vseh tovarnah in organizacijah ZP.

V čem bi bila korist imeti na enem mestu tako evidenco?

1. Tovarne (oz. vse organizacije ZP) bi redno javljale svoje potrebe po kadrih z navedbo delovnega mesta in zahtev za zasedbo tega delovnega mesta;
 2. tovarne bi javljale tudi personalne podatke za vse delavce, ki so se prijavili na razpise in objave in zaradi omejenega števila delovnih mest niso bili sprejeti;
 3. tovarne bi redno javljale tudi personalne podatke o delavcih, ki zapuščajo tovarno (so v odpovednem roku) ali pa jo iz določenih razlogov nameravajo v bližnji ali daljni prihodnosti zapustiti (zdravstveni razlogi, študij otrok, premestitev žene v drugi kraj, stanovanje).
- Od take »evidence«, če bi ažurno prejemala podatke, bi lahko imeli koristi vsi: delavci Iskre in organizacije. Zakaj? Tovarna bi vsak čas imela vpogled v evidenco vseh kadrov, ki bi radi menjali delovno razmerje v Iskri, pa tudi vsi delavci Iskre bi imeli vpogled v prosta delovna mesta v naših organizacijah. Imeli bi evidenco tudi tistih delavcev, ki bi iz drugih gospodarskih organizacij želeli priti v Iskra. Morda bi lahko v doglednem času taka »evidenca« prerasla v Iskrino kadrovsko agencijo!

Odsotnost z dela zaradi alkoholizma v letih 1962-64 se je gibala takole:

1962 zaradi alkoholne psihoze 122, zaradi alkoholizma 1.053;

1963 zaradi alkoholne psihoze 138, zaradi alkoholizma 1.091;

1964 zaradi alkoholne psihoze 165, zaradi alkoholizma 1.496 ali leta 1962 na 1.000 zaposlenih 2,32, leta 1964 pa je odsotnost z dela narasla na 3,18. Razen tega je tudi pod drugimi diagnozami skrito veliko število bolnikov, katerih osnovna bolezen je alkoholizem.

Koliko nas velja po alkoholizmu pogojena škoda, ki jo utrpijo delovne organizacije, ni znano, prav tako ne izdatki, ki jih alkoholiki povzročajo skladom socialnega zavarovanja.

Zanimive raziskave o tem problemu so delali v Hrvatski. Dr. V. Hudolin s sodelavci je raziskoval po vzorčni metodi dve delovni organizaciji; v prvi so našli med

zaposlenimi 22 % alkoholikov ter 16 % rednih pivcev, ki preveč pijejo, v drugi pa 21 % alkoholikov ter 17 % pivcev v predalkoholni fazi. V primerjavi z nealkoholiki so alkoholiki izostajali z dela večkrat (86 % alkoholikov: 65 % nealkoholikov) in dalj časa. Zunanja fluktuacija je bila prav tako pomembnejše večja pri alkoholikih kot pri nealkoholiki (3, 4, 5 in večkrat je menjalo delovno mesto 43 % alkoholikov ter 24 % nealkoholikov).

Dr. Hudolin je ob analizi dela komisij za ugotavljanje invalidnosti I. stopnje tudi ugotovil, da je bilo v letih 1964-1966 med pregledanimi primeri 6,28 % alkoholikov (l. 1964 — 4,5 %, 1965 — 6,13 %, leta 1966 pa 7,4 %); v primerjavi z drugimi invalidi so alkoholiki postali invalidi 10 let prej, približno 10 %, pogostejše kot pri drugih je bila pri alkoholikih ugotovljena invalidnost I. stopnje.

Za primerjavo navajamo izračun za Beograd: l. 1966 so

znašale izgube v beograjskem gospodarstvu zaradi odsotnosti z dela zaradi alkoholizma 156.100,00 N din; upoštevana je v tem znesku: nadomestila delavcev, potni stroški, izgube delavcev pri zaslužku ter izgube v nacionalnem dohodku. Istega leta so znašali davčni dohodki družbeno-političnih skupnosti (zvezni, republiški in občinski davek na promet alkoholnih pijač) 47.840,00 N din. Če dohodke in izdatke seštejemo, pomenijo dohodki 23,4 %, izdatki pa 76,6 %.

Po nekaterih ocenah je danes alkoholizem kot bolezen, kot vzrok obolevanja ter kot vzrok smrti po vrstnem redu bolezni na tretjem mestu, takoj za boleznimi srca in ožilja ter rakom.

Medicinska problematika alkoholizma — kot bolezni — je v svetovnem merilu stara komaj kakih štirideset let. Pri nas smo začeli zdravljenje alkoholikov razvijati po drugi svetovni vojni. V sodobni industrijski civilizaciji dobiva

alkoholizem pomen množične socialne bolezni. Definicija alkoholizma pa zajema več faz, ki vse niso bolezni v medicinskem smislu. Temelj, iz katerega se razvije alkoholizem, je družbeno življenje in prisotnost nekaterih osebnostnih lastnosti, predvsem lastnosti, kot so: nezrelost, omejene možnosti kontaktiranja z zunanjim svetom, labilnost, nestalni življenjski cilji, krize ob vsaki frustraciji itd.

Alkoholizem ni samo bolezen osebnosti, je hkrati na nek način tudi bolezen okolja. Gre za medsebojno negativno vplivanje in za obojestranski nezdrav način reagiranja. Zato je nesmiselno zdravljenje enega, če ne zdravimo hkrati tudi drugega.

Ker je alkoholizem kot bolezen postal obsežnejši problem šele nedavno, se alkoholiki zdravijo večinoma v psihiatričnih bolnišnicah oziroma oddelkih. Ponekod po svetu pa so že organizirane tudi posebne ustanove za zdravljenje alkoholikov, vsaj

za nekatere faze bolezni. Tudi v nekaterih jugoslovanskih republikah so v tem primeru na boljšem kot pri nas.

Zaradi vsega tega je republiški sekretariat za zdravstvo in socialno varstvo SRS novembra 1968 izdelal informacijo o alkoholizmu na Slovenskem in njegovem preprečevanju. Julija meseca 1970 pa je izdelal akcijski program boja proti alkoholizmu v SRS v katerem so zapopade u različni elementi: od ustanavljanja ali primerne dopolnitve zavodov za zdravljenje alkoholikov in preprečevanja alkoholizma, do šolanja potrebnih tovrstnih kadrov, za spremembo določenih zakonskih predpisov o vinu, predelave sadja, inšpekcijskih služb ipd.

S tem smo postavili solidne osnove za resno borbo proti alkoholizmu kod družbenem in osebnem zlu našega časa.

Po materialu rep. sekretariata za zdravstvo in soc. varstvo SRS — Lj. B.)

Kratke vesti

BARVNA TELEVIZIJA V SVETU

Po prognozah ameriške firme ADL, ki se bavi s profesionalnimi storitvami na področju raziskave tržišča, pričakujejo, da bodo leta 1975. leta zavladali na ameriškem tržišču barvni televizorji firme RCA. To podjetje bo pokrilo okrog 30% tržnih potreb, v vrednosti okrog 1,2 milijarde dolarjev, na drugem mestu naj bi bila firma Zenith (575 milijonov dolarjev), a na tretjem General Electric (460 milijonov).

Pričakujejo tudi, da bosta firmi RCA in Sylvania prodali leta 1973. leta za 700 milijonov dolarjev ekranov za barvno televizijo in na ta način zadovoljili okrog 70% tržnih zahtev.

Istočasno predvidevajo nenehno padanje prodaje črno-belih televizorjev, vendar v počasnem ritmu. Letna rast prodaje barvnih televizorjev naj bi bila za 7%. Na prenosne televizorje bo odpadlo v tem času okrog 25%.

Cetudi se je Jugoslavija leta 1966 odločila za SECAM sistem barvne televizije, je zelo verjetno, da bo prišlo do sprememb in da bomo sprejeli PAL sistem. To lahko sklepamo na podlagi izjav direktorjev RTV Slovenije in Hrvatske.

TOČKA ZA PAL SISTEM

Pred štiri leti je bil velik dobiček za francosko elektronsko industrijo odločitev SSSR, da se priključi SECAM-sistemu barvne televizije. Medtem se je celotna Zahodna Evropa opredelila za zahodnonemški PAL-sistem. Sporazum s SSSR je dobil tudi praktično potrdilo na področju sodelovanja v proizvodnji elektroniki.

Širijo pa se govorice, da se kljub temu lahko zgodi, da SSSR pri uvajanju barvne televizije ne bo uporabila francoskega sistema. Vzrokov za to je več. Pri tem nikakor ne gre podcenjevati faktorja tako imenovane video izolacije. Za francoske proizvajalce bi bil odstop od njihovega sistema vsekakor velik udarec.

Morda ni brez pomena tudi dejstvo, da prihajajo takšne informacije iz ameriških virov, odkoder je prišel v Zahodno Nemčijo tudi PAL-sistem barvne televizije.

PRVA ELEKTRONSKA VIOLINA

V teku časa so se zelo spremenili pojmi o tem, kako naj zveni glasba. Tudi glasbeni instrumenti so se prilagodili naši tehnični epohi. Kmalu pa naj bi se pojavil na tržišču elektronski aparat, ki je po svoji obliki podoben violini. Instrument je konstruiral neki hobi-izumitelj iz Weilbacha v Zah. Nemčiji.

Prednost elektronske violine je v tem, da je mogoče združiti v enem instrumentu vsa godala (violina, viola, čelo in kontrabas). Treba je samo vključiti ustrezne elektronske sestavne dele.

Ta predlog zanima v prvi vrsti industrijo glasbenih instrumentov, ker ne bo več potrebno uvažati tako velikih količin plemenitega lesa, ki je neobhoden za vsak glasbeni karakter dobrih glasbenih instrumentov.

Tehnične lastnosti elektronske violine temeljijo na sistemu magnetofona. Godalo ima obliko violinskega loka, na katerem je napet magnetofonski trak, na katerem so po želji fiksirane razne vrste tonov. S tem lokom vlečemo prek »glavice za zvok« in proizvajamo tresljaje, ki jih ojačevalec napravi slišne.

Izumitelj je prepričan, da bo njegova violina kmalu zavzela dobro mesto na skali najpriljubljenejših instrumentov. Zanesljivo pa je, da kljub vsemu ne bo nikoli konkurenca pravi Stradivarijevi violini.

»ELEMENTI« LJUBLJANA

Sindikrat organiziral lep izlet v San Marino

24. novembra zgodaj zjutraj smo odpotovali iz Ljubljane preko Gorice mimo Benetk do Ravene, kjer je bil daljši postanek. Potovanje smo nadaljevali do Riminija, kjer je bil ogled mesta in prenočišče.

Naslednji dan smo prispeli v San Marino, kjer je bil ogled vseh zanimivosti mesta in zelo znanih gradov. Po kosilu v San Marinu smo se

vračali prek Ferare in Padove, kjer smo imeli daljši postanek. Iz Padove smo se prek Trsta vračali v Jugoslavijo. Zaključek izleta je bil v Senožečah. V poznih večernih urah smo se vrnili v Ljubljano.

Vsi udeleženci se bodo še dolgo spominjali izleta v Italijo, ki ga je organizirala sindikalna podružnica.

K.

»Elementi«: Reševanje stanovanjske problematike

Eden izmed odločilnih elementov življenjskega standarda in pomemben dejavnik za življenje, reprodukcijo delovnih sposobnosti in za zdravje delovnih ljudi je vsekakor tudi stanovanjski problem. V naši tovarni se tega problema dobro zavedamo, zato smo iskali v sedanjih razmerah najbolj primerne načine reševanja z namenom, da bi z razpoložljivimi sredstvi čim več potreb zadostili. Konec leta 1968 je DS tovarne sklenil, da se članom kolektiva dajo posojila v obliki združenega varčevanja. Po potrebah in možnostih posameznikov so se sredstva mesečno vplačevala za dobo 13 oz. 24 mesecev. S tem načinom smo lahko rešili največ primerov, ker smo s tem pridobili še bančna posojila za posameznika, tako je vsak posameznik dobil dejansko še enkrat povečano posojilo.

V letošnjem letu je DS tovarne na isti način nadaljeval z reševanjem stanovanjskih potreb. Pokazalo se je, da sredstva tovarne ne bodo zadostovala, zato smo najeli kratkoročni kredit pri KBH Ljubljana. Iz tega posojila smo lahko reševali probleme tistih članov kolektiva, ki imajo že vso potrebno dokumentacijo za gradnjo ali nakup stanovanja, ker so sredstva na razpolago do vključno decembra letošnjega leta. Iz sredstev tovarne pa smo posojila še vnaprej vezali v obliki združenega varčevanja. Na ta način smo v tem letu zadovoljili prošnjam 150 članov kolektiva.

To število ni majhno, toda nekaterih primerov kljub temu nismo mogli rešiti. So tudi posamezniki, ki zaradi svojih razmer niso zmožni mesečno varčevati za gradnjo ali nakup stanovanja. Res je, da so med temi večinoma delavci z nizkimi osebnimi dohodki, katerim bi bilo treba dodeliti stanovanje. Ta problem tare našo tovarno; z nakupom stanovanj v prejšnjem obdobju smo delno reševali te primere.

Spričo nenehnega naraščanja cen stanovanj in vse večjih potreb po stanovanjih smo se odločili za enkrat samo za posojila. V primerih, ko se izseli član kolektiva iz našega stanovanja se leta dodeli tistemu, ki ni zmožen plačila prispevka. To so redke izjeme, zato se zavzemamo za tako stanovanjsko politiko na tržišču, ki bi omogočala solidno, a obenem ceneno gradnjo stanovanj. Obenem menimo, da je potrebno spremeniti sistem namenškega varčevanja, ki bi upošteval različne finančne možnosti posameznika in uvedel diferencirane kredite in varčevalne pogoje. Morali bi doseči, da bodo stanovanjski varčevalci zavarovani pred pretirano inflacijo svojih prihrankov. Prav zaradi teh

vzrokov smo v letošnjem letu moral nekaterim našim varčevalcem podaljšati varčevalno dobo in s tem omogočiti realno možnost gradnje oz. nakupa stanovanja.

Se en problem je, katerega menimo, da je potrebno razčistiti: za vsa vložena stanovanja v stanovanjsko podjetje vlagatelj dobiva 1% amortizacije. Konkretno: naša tovarna je za vložena stanovanja dobila iz 1% amortizacije eno dvosobno stanovanje od stanovanjskega podjetja. Toda to stanovanje je sedaj last stanovanjskega podjetja. To pomeni, da smo iz naših sredstev (1% amortizacije) dobili samo razpolagalno pravico, oz. milo rečeno stanovanjsko podjetje je naša sredstva prevzelo, v svoj sklad vneslo eno stanovanje, 1% amortizacije za to stanovanje pa pripada stano-

vanjskemu podjetju. S tem smo praktično izgubili del amortizacije. To je po mojem mnenju tudi del destimulacije kupovanja stanovanj s strani delovnih organizacij.

Če bi primerjali število rešenih prošenj (150) in dodeljena sredstva v višini čez 3.000.000 Ndin z nakupom stanovanj po sedanjih cenah — vidimo, da bi lahko s temi sredstvi zadovoljili komaj 20 prosilcev. Mislim, da je ta primerjava dovolj zgovorna, čeprav ni rečeno, da v bodoče ne bi kupovali stanovanj. Ker je to vprašanje pereče, menim da bi bilo prav, da se prek našega časopisa oglasijo še druge tovarne zaradi izmenjave izkušnje in razprav, kako doseči boljše in hitrejše reševanje stanovanjske problematike.

M. B.

1972. leto — leto kvalitete

Prvo leto kvalitete so v Evropi izvedli Angleži leta 1967. Rezultat akcije: preventivni stroški za zagotovitev kvalitete so se povečali od 5 do 10 odstotkov, stroški za vzdrževanje kvalitete pa so se zmanjšali za 10 odstotkov. Izgube zaradi nekvalitetnosti so se v nacionalnih razmerah zmanjšali od 65 na 35, a doseženi prihranki zaradi povečane kvalitete znašajo v nacionalnem merilu okrog 35 odstotkov.

Za uresničevanje akcije, ki jo bodo izvedli v Letu kvalitete, pa tudi za njeno uspešno realizacijo, bodo ustanovili splošno družbeno teo — Svet leta kvalitete — ki bo določil temeljne cilje akcije, zagotovil družbeno koordinacijo, spremljal dinamiko in dosežene uspehe. Predsednik sveta bo, kot predvidevajo predsednik SIV, o strokovne, administrativne in tehnične posle pa bo opravljal jugoslovanski komite za kvaliteto.

V pripravah in izvajanju tega programa naj bi imela posebno mesto Zveza inženirjev in tehnikov Jugoslavije s svojimi številnimi strokovnimi zvezami in specializiranimi znanstveno-strokovnimi društvi.

Poseben značaj ima v celotni akciji normativna dejavnost in nadaljnja izgradnja zakonodaje, ki neposredno zadeva kvaliteto. Na tem področju se bo treba temeljito lotiti predpisov o standardizaciji, o znaku kvalitete, o dokumentarni službi, servisu in garancijskem roku, o strokovni izobrazbi kot pogoj za opravljanje kontrole in drugo.

V teku priprav za Leto kvalitete bo Jugoslovanski komite za kvaliteto storil vse potrebno, da bo od marca 1971 izdelana študija »Generálni projekt leta kvalitete v Jugoslaviji, v novembru tega leta pa naj bi izšla iz tiska edicija »Zakaj leto kvalitete«.

Komite bo izdelal program za pospeševanje kvalitete za kakšnih 30 do 50 podjetij. Ta

akcija bi potekala 12 mesecev pred Letom kvalitete in bi rabila kot vzorec drugim podjetjem in institutom, ki bi se vključili v program.

Samo po sebi se zdi umljivo, da bo med temi podjetji zanesljivo tudi naše, če ne v celoti, pa vsaj nekatere proizvodne organizacije.

Mi-

ZAHVALA

Ob izgubi našega dragega

JOZETA MAVCA

se iskreno zahvaljujemo vsem sodelavcem, še posebej onim, ki so ga do zadnjega obiskovali, organizaciji ZB tovarne Avtomatika, sindikalni organizaciji za izraze sožalja, poklonjene vence, številno udeležbo na njegovi zadnji poti ter za govor sodelavcev ob odprtem grobu.

Mara Dodič
in vsi njegovi

ISKRA — glasilo delovnega kolektiva ZP Iskra Kranj, industrije za elektromehaniko, telekomunikacije, elektroniko in avtomatiko — Urejuje uredniški odbor — Glavni urednik: Pavel Gantar — Odgovorni urednik: Janez Silc — Izhaja tedensko — Rokopisov ne vračamo — Naslov uredništva: ISKRA Kranj, Savska loka 4, telefon 22-221, int. 333 — Tisk in kličeti: CP Gorenjski tisk — Kranj